

دوازدهم ریاضی

آزمون
شبه ساز
امتحان
نهایی
ماز

خرداد ماه ۱۴۰۳

گروه آموزشی ماز

پیش بینی امتحان نهایی

ردیف	درس	تعداد صفحه	زمان پاسخگویی
۱	سلامت و بهداشت	۴	۹۰

حق چاپ و تکثیر سؤالات به هر روش (الکترونیکی و ...) پس از برگزاری آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز «گروه آموزشی ماز» مجاز می باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می شود.
به دلیل عدم رضایت تیم ماز، هر گونه استفاده غیرقانونی از دفترچه سوالات و پاسخنامه ماز برای تمامی اشخاص، شرعاً حرام است.

آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: سلامت و بهداشت	ساعت شروع:	تاریخ امتحان: خردادماه ۱۴۰۳	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	رشته: کلیه رشته‌ها	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحات: ۴ صفحه
آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی			
گروه آموزشی ماز			
ردیف	سؤالات (پاسخ‌برگ دارد)		
نمره			
۱	<p>درستی یا نادرستی هر یک از عبارات‌های زیر را بر اساس مطالب کتاب درسی، بدون ذکر دلیل مشخص کنید.</p> <p>(الف) اولین گام در حفظ سلامت خویش، خودمراقبتی است.</p> <p>(ب) وزن مطلوب، محدوده‌ای از مقدار وزن است که مرگ و میر در آن رخ نمی‌دهد و افراد از تندرستی مطلوب برخوردار هستند.</p> <p>(ج) یکی از شایع‌ترین بیماری‌های پوستی که از طریق خون و زخم به دیگران انتقال می‌یابد، بیماری پدیکلوزیس است.</p> <p>(د) جوش‌رور جوانی که آکنه نامیده می‌شود، یک اختلال پوستی شایع در دوران بلوغ و جوانی است.</p> <p>(ه) برخی از مشکلات تغذیه‌ای مانند کمبود ویتامین‌های گروه B، ممکن است نوجوانان را در معرض خطر افسردگی قرار بدهد.</p> <p>(و) وابستگی جسمانی به مواد مخدر، میل شدید، درونی و کنترل‌ناپذیر فرد معتاد، به ادامه مصرف مواد مخدر است.</p>		
۲	<p>در عبارات زیر، جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.</p> <p>(الف) ..... ، سلامت را بر خورداری از تأمین رفاه جسمی، روانی و اجتماعی نه فقط نداشتن بیماری و نقص عضو، می‌داند.</p> <p>(ب) قند موجود در انواع میوه‌ها، از انواع قندهای ..... به شمار می‌آیند.</p> <p>(ج) فشار خون بالا، یکی از شایع‌ترین بیماری‌های ..... در جوامع امروزی است.</p> <p>(د) یکی از عوامل مهم در ایجاد تحریک و تخریب بافت‌ها به ویژه ریه، در جریان استفاده از دخانیات، ..... نام دارد.</p> <p>(ه) یکی از شایع‌ترین بیماری‌های ناشی از کار و سبک زندگی در سطح جهان، ..... می‌باشد.</p> <p>(و) انواع مواد اعتیادآور از ترکیباتی ساخته شده‌اند که بر ارتباط بین سلول‌های عصبی و بخش‌های مختلف ..... اثر می‌گذارند.</p>		
۳	<p>از بین عبارات داخل پرانتز، واژگان مناسب را انتخاب کنید.</p> <p>(الف) (قند / ویتامین / آب)، حیاتی‌ترین نیاز غذایی انسان و پر مصرف‌ترین ماده غذایی است.</p> <p>(ب) در بیماری (سکته مغزی / خون‌ریزی داخلی / سل) مدت زمان طلایی برای نجات فرد تنها حدود ۳ ساعت است.</p> <p>(ج) اولین شرط لازم برای ازدواج، (بلوغ جنسی / بلوغ اجتماعی / رشد جسمی) هر دو طرف است.</p> <p>(د) بوی سیگاری که در محیط پراکنده می‌شود و لوازم منزل را در بر می‌گیرد، دود (دست دوم / پنهان / دست سوم) است.</p> <p>(ه) مخدرها، فعالیت دستگاه (عصبی / گوارشی / تناسلی) مصرف‌کننده را کند کرده و فعالیت فکری و بدنی او را سست می‌کند.</p> <p>(و) علم ارگونومی، علم مهندسی عوامل انسانی به منظور پیشگیری از بروز اختلالات (اسکلتی-عضلانی / قلبی-عروقی / جسمی-حرکتی) است.</p>		
۴	<p>در رابطه با بیماری‌های قلبی و با توجه به شکل‌های زیر، به پرسش‌های مطرح شده پاسخ دهید.</p> <p>(الف) عضله قلب برای انجام وظایف مهم خود به چه موادی نیاز دارد؟ (دو مورد را بنویسید. هر مورد ۰/۲۵)</p> <p>(ب) شکل روبه‌رو، نشان‌دهنده بروز کدام نوع بیماری قلبی در انسان است؟ (۰/۵)</p> <p>در اثر ایجاد این بیماری در فرد، کدام عارضه در قلب به وجود می‌آید؟ (۰/۲۵)</p> <p>ادامه این وضعیت موجب ایجاد کدام مشکل در قلب می‌شود؟ (۰/۲۵)</p>		

ادامه سؤالات در صفحه بعد

آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: سلامت و بهداشت		ساعت شروع:		تاریخ امتحان: خردادماه ۱۴۰۳		مدت امتحان: ۹۰ دقیقه					
نام و نام خانوادگی:		رشته: کلیه رشته‌ها		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		تعداد صفحات: ۴ صفحه					
آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی				گروه آموزشی ماز							
ردیف		سؤالات (پاسخ‌برگ دارد)									
نمره											
۵	هر یک از موارد ستون «الف» را که با یکی از موارد ستون «ب» ارتباط منطقی بیش‌تری دارد پیدا بکنید و در پاسخ‌برگ بنویسید. (سه مورد در ستون «ب» اضافه است).										
		<table><tr><th>«الف»</th><th>«ب»</th></tr><tr><td>الف) مجموعه‌ای از انتخاب‌های سالم افراد است که متناسب با موقعیت‌های زندگی آن‌ها صورت می‌پذیرد. ب) این بیماری ناشی از کمبود عنصر یُد در خون است. ج) یکی از شایع‌ترین بیماری‌های مزمن در جوامع امروزی است و برخی به عنوان قاتل خاموش از آن یاد می‌کنند. د) این الگوی چاقی در بین مردان شایع‌تر است.</td><td>۱- سکتۀ قلبی ۲- الگوی چاقی سیب ۳- سبک زندگی سالم ۴- گواتر ۵- الگوی چاقی گلابی ۶- سبک تغذیه سالم ۷- فشارخون</td></tr></table>						«الف»	«ب»	الف) مجموعه‌ای از انتخاب‌های سالم افراد است که متناسب با موقعیت‌های زندگی آن‌ها صورت می‌پذیرد. ب) این بیماری ناشی از کمبود عنصر یُد در خون است. ج) یکی از شایع‌ترین بیماری‌های مزمن در جوامع امروزی است و برخی به عنوان قاتل خاموش از آن یاد می‌کنند. د) این الگوی چاقی در بین مردان شایع‌تر است.	۱- سکتۀ قلبی ۲- الگوی چاقی سیب ۳- سبک زندگی سالم ۴- گواتر ۵- الگوی چاقی گلابی ۶- سبک تغذیه سالم ۷- فشارخون
«الف»	«ب»										
الف) مجموعه‌ای از انتخاب‌های سالم افراد است که متناسب با موقعیت‌های زندگی آن‌ها صورت می‌پذیرد. ب) این بیماری ناشی از کمبود عنصر یُد در خون است. ج) یکی از شایع‌ترین بیماری‌های مزمن در جوامع امروزی است و برخی به عنوان قاتل خاموش از آن یاد می‌کنند. د) این الگوی چاقی در بین مردان شایع‌تر است.	۱- سکتۀ قلبی ۲- الگوی چاقی سیب ۳- سبک زندگی سالم ۴- گواتر ۵- الگوی چاقی گلابی ۶- سبک تغذیه سالم ۷- فشارخون										
۶	باتوجه به مطالب کتاب درسی، مفاهیم و اصطلاحات علمی زیر را تعریف کنید. الف) چاقی: (۰/۵) ب) بیماری‌های غذا زاد: (۱) ج) تاب‌آوری: (۰/۵)										
۷	با توجه به بیماری هیپاتیت، به سؤالات زیر پاسخ دهید. الف) در اثر بروز این بیماری در بدن انسان، کدام اندام، در بدن فرد بیمار، آسیب می‌بیند. (۰/۵) ب) نام دو نمونه از شایع‌ترین انواع این بیماری در بدن انسان را بنویسید. (۰/۵)										
۸	سه مورد از اصول ارگونومی را نام ببرید. ۰/۷۵										
۹	باتوجه به بیماری کم‌شنوایی به سؤالات زیر پاسخ دهید: الف) تنها راه قطعی تشخیص کم‌شنوایی چیست؟ (۰/۵) ب) دو مورد از نشانه‌های اولیه کم‌شنوایی ناشی از سروصدا را بنویسید. (۰/۵)										
۱۰	یک مورد از «توصیه‌های بهداشتی برای بارداری زنان» را ذکر کنید. ۰/۵										
۱۱	باتوجه به مفهوم اضطراب به سؤالات زیر پاسخ دهید. الف) نام سه اصل موردنظر به منظور مقابله با فشارهای روانی و اضطراب را بنویسید. ب) «سینا» از یک موضوع نگران و مضطرب است و در مورد آن با دوستش محمد صحبت می‌کند. این روش، کدام یک از سه اصل مقابله با فشارهای روانی و اضطراب را در بر می‌گیرد؟										
ادامۀ سؤالات در صفحه بعد											

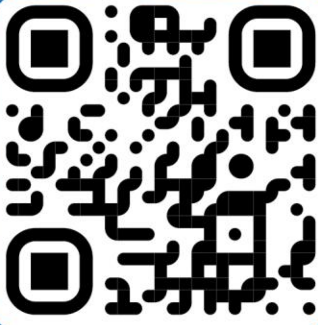

آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: سلامت و بهداشت		ساعت شروع:		تاریخ امتحان: خردادماه ۱۴۰۳		مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	
نام و نام خانوادگی:		رشته: کلیه رشته‌ها		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		تعداد صفحات: ۴ صفحه	
آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی				گروه آموزشی ماز			
ردیف	سؤالات (پاسخ‌برگ دارد)						نمره
۱۲	در رابطه با عوارض مصرف مواد دخانی از جمله سیگار و قلیان به سؤالات زیر پاسخ دهید. الف) کدام ماده مضر موجود در سیگار، موجب افزایش بروز سکتۀ قلبی و قندخون می‌شود؟ ب) گاز آرسنیک که از طریق ریه، کبد، کلیه‌ها و طحال جذب بدن شده و پس از دو هفته در پوست، مو و استخوان جایگزین می‌شود، در بروز کدام بیماری نقش دارد؟ ج) ماده اعتیادآور مواد دخانی چیست؟ د) توضیح زیر مربوط به کدام مواد مضر موجود در سیگار است؟ «این مواد پس از مدتی استعمال دخانیات در ریه‌ها جمع شده و وارد خون می‌شود و از آنجا به سایر اعضای حساس بدن می‌رسد. این تشعشعات از عوامل اصلی ایجاد سرطان بوده و بر روی ریه، چشم، خون و پوست عوارض جبران ناپذیری باقی می‌گذارند»						۱
۱۳	باتوجه به توضیحات کتاب درسی درباره «مواد اعتیادآور» به سؤالات زیر پاسخ دهید. الف) توصیف زیر مربوط به کدام گروه از مواد اعتیادآور است؟ (۰/۵) «به طور گذرا فعالیت‌های فکری و بدنی مصرف‌کننده را بیشتر کرده و او را به طور کاذب به هیجان می‌آورند. این حالت خوش و هیجانی بسیار کوتاه‌مدت است و به سرعت جای خود را به احساس شدید افسردگی و جست وجو برای مواد بیشتر می‌دهد» ب) این نوع مواد بیش‌تر بر روی کدام بخش از بدن تاثیر می‌گذارند؟ (۰/۵)						۱
۱۴	باتوجه به توضیحات کتاب درسی درباره «حفظ وضعیت بدنی مناسب» به سؤالات زیر پاسخ دهید الف) وضعیت بدنی مناسب (پوسچر) چیست؟ (۰/۵) ب) حفظ وضعیت بدنی مناسب، شانس دچار شدن به چه عارضه‌هایی را کاهش می‌دهد؟ (ذکر یک مورد)						۰/۷۵
۱۵	چهار مورد از علائم ناشی از مسمومیت با مواد شیمیایی را بنویسید.						۱
۱۶	پیشگیری از حوادث، در سه سطح تعریف می‌شود. نام هر یک از این سه سطح را در کنار شماره آن سطح بنویسید. الف) سطح «۱»: ب) سطح «۲»: ج) سطح «۳»:						۰/۷۵
ادامۀ سؤالات در صفحه بعد							

نام و نام خانوادگی:	رشته: کلیه رشته‌ها	تاریخ امتحان: خردادماه ۱۴۰۳	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	رشته: کلیه رشته‌ها	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحات: ۴ صفحه
آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی			
گروه آموزشی ماز			
ردیف	سؤالات (پاسخ‌برگ دارد)	نمره	
۱۷	<p>باتوجه به شکل‌های زیر به سؤالات پاسخ دهید:</p> <p>الف) کدام شکل به بیماری «گواتر» اشاره دارد؟</p> <p>ب) کدام شکل نشان‌دهنده مواد غذایی دارای «آهن» است؟</p> <p>ج) شکل روبه‌رو نشان‌دهنده چه مفهومی است؟</p>	۰/۷۵	
۱۸	<p>در پرسش‌های چهارگزینه‌ای زیر، گزینه مناسب را انتخاب کنید.</p> <p>۱- کدام یک از موارد زیر، قابل درک‌ترین بعد سلامت می‌باشد؟</p> <p>الف) معنوی ب) جسمانی ج) خانوادگی - اجتماعی د) روانی - عاطفی</p> <p>۲- توضیح زیر مربوط به چه کالایی است؟</p> <p>«ابزار آلات نوپدید مصرف نیکوتین که با ادعای بی‌خطر بودن و به منظور به دام انداختن نوجوانان به بازارهای مصرف آمده است»</p> <p>الف) سیگار برگ ب) سیگارهای الکترونیکی</p> <p>ج) انواع قلیان د) ماریجوانا و گرس</p> <p>۳- کدام گزینه به آثار سوء مصرف مشترک قلیان اشاره ندارد؟</p> <p>الف) سل ب) ویروس تبخال ج) هلیکوباکتری د) هپاتیت</p> <p>۴- عبارت زیر، تعریف کدام یک از اختلالات روانی - رفتاری شایع در دوره نوجوانی است؟</p> <p>«احساس ناخوشایندی که برای مدت زمانی طولانی تداوم می‌یابد و همراه با تنهایی و غمگینی است»</p> <p>الف) اضطراب ب) خشم ج) فشار روانی د) افسردگی</p> <p>۵- افراد مصرف‌کننده مواد اعتیادآور، برای اینکه رفتار غلط خود را توجیه کنند چه می‌کنند؟</p> <p>الف) انکار مصرف ب) دوستان و اطرافیان را از خود طرد می‌کنند</p> <p>ج) سعی می‌کنند دوستان خود را وادار به همراهی نمایند د) تلاش برای مفید نشان دادن مواد اعتیادآور</p> <p>۶- احتراق ژنراتورها، در کدام گروه از انواع آتش‌سوزی‌ها قرار دارد؟</p> <p>الف) آتش‌سوزی ناشی از برق ب) آتش‌سوزی ناشی از گازهای قابل اشتعال</p> <p>ج) آتش‌سوزی ناشی از مایعات قابل اشتعال د) آتش‌سوزی خشک</p>	۱/۵	<p>موفق باشید.</p>

دوازدهم ریاضی

آزمون
شبیه ساز
امتحان
نهایی
ماز

گروه آموزشی ماز

پاسخبرگ آزمون

خرداد ماه ۱۴۰۳

پیش بینی امتحان نهایی

حق چاپ و تکثیر سؤالات به هر روش (الکترونیکی و ...) پس از برگزاری آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز «گروه آموزشی ماز» مجاز می باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می شود.
به دلیل عدم رضایت تیم ماز، هر گونه استفاده غیرقانونی از دفترچه سؤالات و پاسخنامه ماز برای تمامی اشخاص، شرعاً حرام است.

آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: سلامت و بهداشت	ساعت شروع:	تاریخ امتحان: خردادماه ۱۴۰۳	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	رشته: کلیه رشته‌ها	پایه دوازدهم دوره متوسطه	تعداد صفحات: ۲ صفحه
آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی			
گروه آموزشی ماز			
ردیف	سؤالات (پاسخ‌برگ دارد)		
	نمره		

پاسخ‌های خود را به صورت دقیق، خوش خط و مرتب در این برگه وارد کنید.			
۱	الف)	ب)	۱/۵
	ج)	د)	
	ه)	و)	
۲	الف)	ب)	۱/۵
	ج)	د)	
	ه)	و)	
۳	الف)	ب)	۱/۵
	ج)	د)	
	ه)	و)	
۴	الف)	ب)	۱/۵
	ج)	د)	
	ه)	و)	
۵	الف)	ب)	۱
	ج)	د)	
۶	الف)	ب)	۲
	ج)	د)	
۷	الف)	ب)	۱
	ج)	د)	
۸	الف)	ب)	۰/۷۵
	ج)	د)	
	ه)	و)	

آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: سلامت و بهداشت		ساعت شروع:		تاریخ امتحان: خردادماه ۱۴۰۳		مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	
نام و نام خانوادگی:		رشته: کلیه رشته‌ها		پایه دوازدهم دوره متوسطه		تعداد صفحات: ۲ صفحه	
آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی				گروه آموزشی ماز			
ردیف		سؤالات (پاسخ‌برگ دارد)					
		نمره					

۹	الف)	ب)	۱
۱۰	.....	.....	۰/۵
۱۱	الف)	.....	۱
۱۲	الف)	ب)	۱
۱۳	الف)	ب)	۱
۱۴	الف)	ب)	۰/۷۵
۱۵	.....	.....	۱
۱۶	الف)	ج)	۰/۷۵
۱۷	الف)	ج)	۰/۷۵
۱۸	۱- گزینه ..... ۳- گزینه ..... ۵- گزینه	۲- گزینه ..... ۴- گزینه ..... ۶- گزینه	۱/۵
	موفق باشید.		
	۲۰		

دانشود رایگان تمام آزمون های آزمایشی

در کانال تلگرام ما :

آزمونها آزمایشتی

t.me/Azmoonha_Azmayeshi

سازمان پژوهش و آموزش کشور

سینج

گزینه دو
مؤسسه آموزشی فرهنگی

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

آکا

زبختار

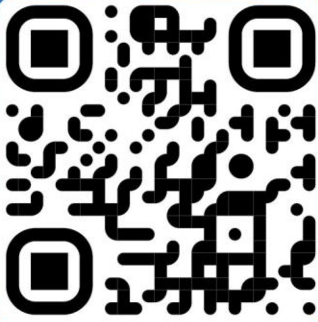
خدیجه
آزمون

کانون
فرهنگی
آموزش
قلمچی

آزمونهای سراسری
گاج

join us ...

دوازدهم ریاضی

آزمون
شبیه ساز
امتحان
نهایی
ماز

خردادماه ۱۴۰۳

گروه آموزشی ماز

پیش بینی امتحان نهایی

پاسخنامه تشریحی (حاوی راهنمای مصحح)

دروس	مسئول درس	ویراستاران
سلامت و بهداشت	علی رشیدی یکتا - مجید مصطفوی	عرفان شهرآیینی - مرضیه تاتار

حق چاپ و تکثیر سؤالات به هر روش (الکترونیکی و ...) پس از برگزاری آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز «گروه آموزشی ماز» مجاز می باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می شود.
به دلیل عدم رضایت تیم ماز، هر گونه استفاده غیرقانونی از دفترچه سوالات و پاسخنامه ماز برای تمامی اشخاص، شرعاً حرام است.

راهنمای پاسخنامه برای بچه‌های ماژی!

 مصحح شو:

پاسخ دقیق سؤال این‌جا میاد و اسمش روشه: «مصحح شو»، می‌خواد شما رو به یه مصحح حرفه‌ای و دقیق تبدیل کنه که بدونین موقع ارزیابی جواب‌هاتون باید حواستون به چی باشه تا توی آزمون‌های بعدی دقیق‌تر عمل کنین. اگه جواب یه سؤال رو بشه به شکل‌های مختلف بیان کرد، اون هم، این‌جا بهتون گفتیم.

بررسی دقیق‌تر:

اگه پاسخ کوتاه یه سؤال کافی نباشه تا ببینین چطوری باید به جواب برسین، توی این بخش با بررسی دقیق‌تر جواب، سؤال رو براتون توضیح دادیم.

 نقشه نهایی:

امتحان نهایی قوانین و قواعد خاص خودش رو داره؛ شما باید بدونین تیپ‌های رایج سؤال‌های امتحان نهایی چیه و باید چطوری بهش جواب بدین. این‌کادر، مشاوره حرفه‌ای ماست به شما تا فوت و فن‌های امتحان نهایی رو یاد بگیرین.

 ۲۰ شو:

توی «۲۰ شو»، مبحث هر سؤال رو براتون مرور یا جمع‌بندی کردیم؛ «۲۰ شو» و درس‌نامه‌هاش دقیقاً فاصله بین نمره خوب و نمره ۲۰ رو براتون پر می‌کنه.

نکته طلایی:

با وجود «۲۰ شو»، که کلی درس‌نامه مفصل داره، باز هم اگه نکته مهم و مفیدی بود، توی این‌کادر براتون آوردیم.

نکته طلایی:

وابستگی روانی به مواد مخدر، گاهی آنقدر شدت پیدا می‌کند که فرد معتاد تمام زندگی خودش را پیرامون خرید و مصرف آن مواد تنظیم می‌کند. در این شرایط، عدم مصرف مواد مخدر موجب بروز علائمی مانند لرز، گرفتگی عضلانی (ماهیچه)، تب، تهوع و استفراغ در فرد معتاد می‌شود، به گونه‌ای که برای رهایی از این مشکلات، مجبور به مصرف دوباره مواد مخدر می‌شود.

نقشه نهایی:

در طراحی سؤالات صحیح و غلط، به‌طور معمول طراح سؤال، با ایجاد تغییرات جزئی و نامحسوس در ساختار یک جمله درست، شما را دچار چالش می‌کند. بنابراین چنانچه، متن کتاب سلامت و بهداشت و همچنین متن سؤال را با دقت مطالعه نکنید، احتمال بروز خطا در هنگام پاسخ‌گویی به این گروه از سؤالات، زیاد خواهد بود.

۱/۵

مصاحبه شو:

الف) سازمان بهداشت جهانی (WHO) (درس ۱ / صفحه ۳) (۰/۲۵)

ج) مزمن (درس ۶ / صفحه ۵۳) (۰/۲۵)

ه) اختلالات اسکلتی - عضلانی (درس ۱۳ / صفحه ۱۵۷) (۰/۲۵)

ب) ساده (درس ۳ / صفحه ۲۰) (۰/۲۵)

د) آمونیاک (درس ۱۱ / صفحه ۱۳۰) (۰/۲۵)

و) مغز (درس ۱۲ / صفحه ۱۴۳) (۰/۲۵)

راهنمای مصحح: کسب نمره موردنظر در هر سؤال، مشروط به نوشتن کلیدواژه اصلی است.

سلامت در فرهنگ‌ها و دیدگاه‌های مختلف:

تبادل بین مزاج چهارگانه، شامل صفرا، سودا، بلغم و خون	بقراط
بی‌عیب شدن	لغت‌نامه دهخدا
رهایی‌یافتن	فرهنگ‌فارسی معین
به پیروی از بقراط، سلامت را ناشی از تعادل میان مزاج چهارگانه شامل سردی، گرمی، خشکی و تری دانسته‌اند	دانشمندان طب‌ستنی
سلامت، سرشت و حالتی است که در آن اعمال بدن به درستی سر می‌زند و نقطه مقابل بیماری نیست	ابن‌سینا
برخورداری از تأمین رفاه جسمی، روانی و اجتماعی و نه فقط نداشتن بیماری و نقص عضو، می‌داند	سازمان بهداشت جهانی
انسان موجودی است که هم جسم دارد و هم روح، و این دو با هم در ارتباط بوده و از هم تأثیر می‌پذیرند. همچنین بدن انسان هدیه و امانت الهی برای تکامل روح به حساب می‌آید.	اسلام

۲) پیچیده (مانند نشاسته)

۳) سیب‌زمینی

نکته طلایی:

کربوهیدرات:

♦ کربوهیدرات‌ها (قندها) در دو گروه قرار می‌گیرند:

۱) ساده (مانند قندهای موجود در میوه‌ها، قند و شکر)

♦ منابع اصلی تأمین کربوهیدرات‌های پیچیده:

۱) انواع نان

۲) برنج

نکته طلایی:

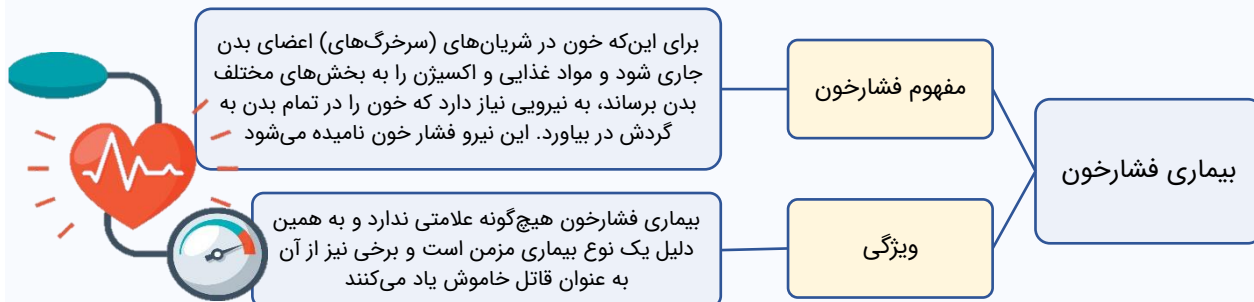
بر اساس نوع تأثیر مواد اعتیادآور بر روی عملکرد دستگاه عصبی و بدن فرد مصرف‌کننده، آنها را در سه گروه قرار می‌دهند:

♦ توهم‌زاها

♦ مخدرها

♦ محرک‌ها

فشارخون:

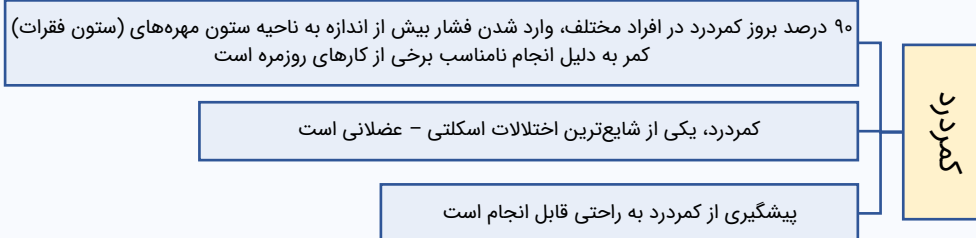

نکته طلایی:

بیماری مزمن: نوعی بیماری که علائم و نشانه‌های مربوط به آن، بلافاصله بعد از ورود عامل بیماری‌زا در بدن و یا بلافاصله بعد از بروز اختلالات در کار دستگاه‌های بدن، بروز پیدا نمی‌کند و مدت نسبتاً زیادی طول می‌کشد تا نشانه‌های بیماری خود را نشان بدهند. (مانند بیماری‌های سکتۀ قلبی، دیابت، سرطان و پوکی استخوان)

بیماری حاد: بیماری‌هایی که در مدت زمان خیلی کوتاه علائم و نشانه‌های مربوط به آن بیماری در فرد بروز می‌کند، این نوع بیماری، نقطۀ مقابل بیماری مزمن است.

کمردرد:

نقشه نهایی:

توجه داشته باشید که در هنگام پاسخ‌گویی به سؤالات جمله‌های ناقص (جاهای خالی)، حتماً باید عین همان واژه موردنظر را ثبت نمایید و از نوشتن واژه‌های مشابه و یا نزدیک به واژه اصلی خودداری نمایید. به این منظور می‌توانید در هنگام مطالعه دروس کتاب سلامت و بهداشت، با توجه به تعداد زیاد واژه‌ها و اصطلاحات خاص، حتماً از ماژیک‌های رنگی (مارکر) به منظور خط کشیدن در زیر مطالب مهم درس اقدام نمایید.

۱/۵

مصحح شو:

الف) آب (۰/۲۵) (درس ۳ صفحه ۲۲)

ب) سکتۀ مغزی (۰/۲۵) (درس ۶ صفحه ۵۹)

ج) بلوغ جنسی (۰/۲۵) (درس ۹ صفحه ۱۰۱)

د) دود دست سوم (۰/۲۵) (درس ۱۱ صفحه ۱۳۵)

ه) دستگاه عصبی (۰/۲۵) (درس ۱۲ صفحه ۱۴۴)

و) اسکلتی - عضلانی (۰/۲۵) (درس ۱۳ صفحه ۱۶۴)

راهنمای مصحح: نوشتن عین واژه یا عبارت موجود، در جلوی شماره سؤال، الزامی است. زیرا در غیر این صورت امکان تشخیص پاسخ درست در برگه پاسخ وجود ندارد.

بررسی دقیق‌تر:

الف) اگرچه آب ماده انرژی‌زا نیست، اما حیاتی‌ترین نیاز غذایی انسان است. آب پر مصرف‌ترین ماده غذایی است که در تمام فعل و انفعالات بدن نقش دارد.

ب) در سکتۀ مغزی زمان برای بازگرداندن جریان خون به مغز بسیار کم است و مدت زمان طلایی برای نجات فرد تنها حدود ۳ ساعت است.

ج) بلوغ جنسی زن و مرد، اولین شرط لازم برای ازدواج است.

نکته طلایی:

سردرد ناگهانی شدید، از دست دادن ناگهانی بینایی، عدم کنترل عضلات و تعادل، از دست دادن ناگهانی احساس در بازو، پا یا صورت، گیجی ناگهانی و از دست دادن تکلم از علائم سکتۀ مغزی هستند.

اهمیت آب:

<p>(۱) به دفع مواد زائد، (۲) تنظیم دمای بدن و (۳) انتقال مواد مغذی مورد نیاز تمام سلول‌های بدن کمک می‌کند.</p>	<p>(۱) حیاتی‌ترین نیاز غذایی و (۲) پر مصرف‌ترین ماده غذایی است که در تمام فعل و انفعالات بدن نقش دارد و (۳) ۶۰٪ حجم بدن و بخش اصلی خون را تشکیل می‌دهد.</p>
<p>توصیه می‌شود برای انجام فعالیت‌های روزانه و حفظ سلامت، بین ۶ تا ۸ لیوان مایعات در طول روز مصرف شود.</p>	<p>منابع تأمین آب بدن، به جز آب آشامیدنی که به صورت مستقیم مصرف می‌کنیم، عبارت‌اند از: آبمیوه، شیر، سوپ و آب موجود در سبزی‌ها و میوه‌ها</p>
<p>نوشیدن آب باید به اندازه ای باشد که فرد احساس تشنگی نکند و در عین حال حجم ادرار روزانه وی از حد معمول تجاوز نکند و نیز ادرار او بی رنگ یا زرد کم رنگ باشد.</p>	<p>نمی‌توان مقدار دقیق و واضحی برای مصرف آب روزانه برای همه افراد پیشنهاد داد زیرا شرایط اقلیمی، میزان فعالیت بدنی، وزن و وضعیت سلامت افراد در میزان آب مصرفی آن‌ها مؤثر است.</p>

شرایط ازدواج:

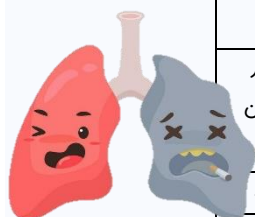
نکته طلایی:

علاوه بر آمادگی‌های لازم برای ازدواج، اطمینان از مبتلا نبودن زوجین به بیماری مسری، نداشتن اعتیاد و... از مواردی است که بی‌توجهی نسبت به آن‌ها، علاوه بر (۱) مشکلاتی که می‌تواند برای خود زوجین به همراه داشته باشد، (۲) سبب تولد کودکانی می‌گردد که برای زندگی طبیعی از سلامت کافی برخوردار نیستند.

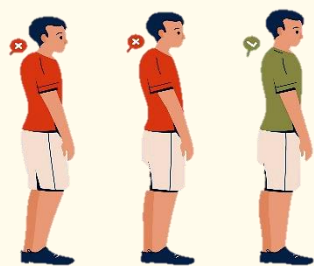
مضرات سیگار:

<p>پر مصرف‌ترین انواع مواد دخانی در سراسر جهان است و متأسفانه آمار افراد سیگاری به خصوص در بین نوجوانان همچنان رو به افزایش است.</p>	<p>وضعیت مصرف</p>
<p>مواد سمی و سرطان‌زای موجود در دود سیگار و قلیان دارای انواع زیادی از مواد شیمیایی است که اثرات زیان بار شدید بر روی اندام‌های مختلف بدن دارند.</p>	<p>تأثیرات بر روی بدن</p>
<p>سوختن سیگار بیش از ۷۰۰۰ ماده سمی و ۷۰ ماده سرطان‌زا تولید می‌کند.</p>	<p>تعداد مواد سمی و سرطان‌زا</p>
<p>(۱) نیکوتین، (۲) قطران (تار)، (۳) آرسنیک، (۴) سیانیدریک اسید (جوهر بادام تلخ)، (۵) مواد رادیواکتیو (پرتوزا)، (۶) آمونیاک، (۷) کربورهای هیدروژن</p>	<p>مضرترین مواد سمی موجود در سیگار</p>

نکات طلایی:

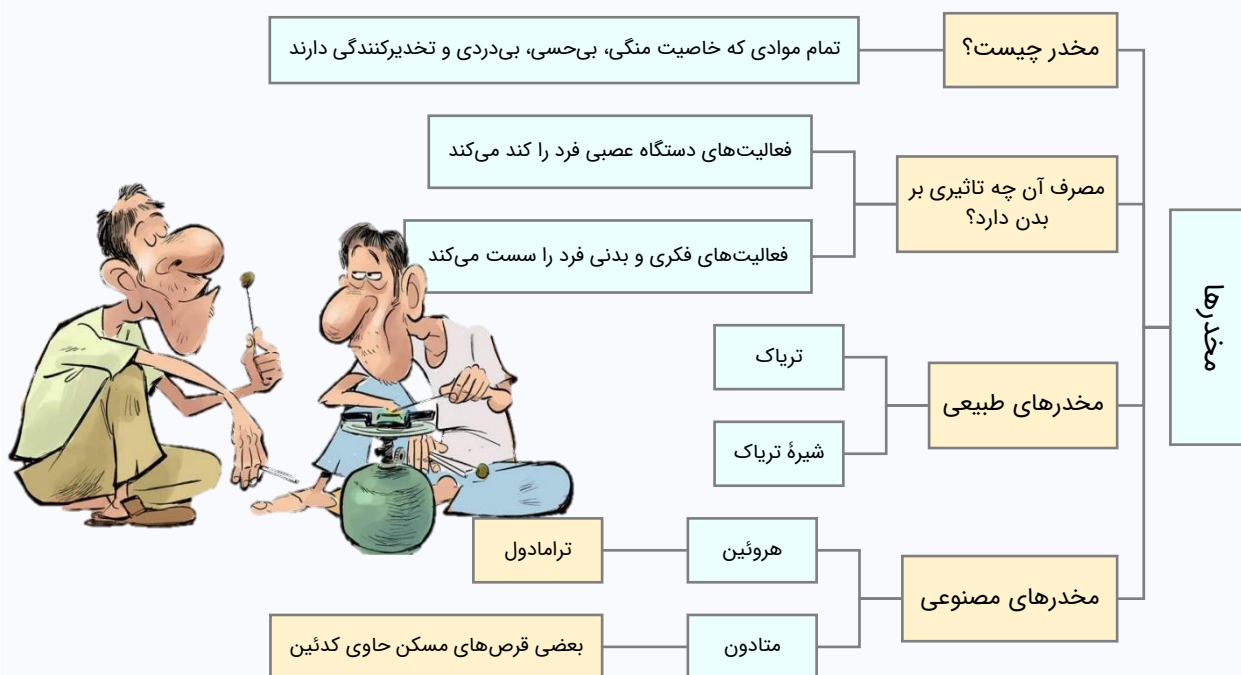
- علم ارگونومی یا همان مهندسی عوامل انسانی ← برای پیشگیری از بروز اختلالات اسکلتی - عضلانی، که ناشی از عدم تناسب توانمندی‌های انسان و نوع کاری که انجام می‌دهد، به یاری انسان می‌آید و به سلامت افراد و افزایش بهره‌وری نیروی کار می‌انجامد.
- وضعیت بدنی فرم و حالتی است که بدن فرد در طول انجام کار به خود می‌گیرد و به عبارتی، نحوه قرار گرفتن قسمت‌های مختلف بدن، شامل سر، تنه و اندام‌ها در فضا است.
- وضعیت بدنی مناسب، حالتی است که در آن کمترین فشار و تنش به سیستم اسکلتی - عضلانی وارد می‌شود، به همین دلیل فرد میزان کمتری دچار کمردرد و ناراحتی‌های اسکلتی عضلانی می‌شود.

ارگونومی:

یکی از عوامل ایجاد مشکلات و اختلالات اسکلتی - عضلانی	عدم تطابق توانایی‌های محدود انسان با محیط کار، شغل و تجهیزات به کار گرفته شده
کاربرد علم ارگونومی	<ul style="list-style-type: none"> فقط به محیط کار محدود نمی‌شود کل زندگی افراد را در بر می‌گیرد بخش بزرگی از علم ارگونومی براساس عقل سلیم استوار است و هر فردی می‌تواند با ارائه ایده‌های مناسب در مورد بهبود شرایط کار، ابزار و تجهیزات آن را فراهم آورد
ارگونومی و استفاده از وسایل	علم ارگونومی بر استفاده صحیح از وسایل دارای طراحی مناسب نیز تأکید دارد

مخدرها:

الف) ۱- اکسیژن (۰/۲۵)

۲- مواد غذایی کافی (هر مورد ۰/۲۵)

(درس ۶ / صفحات ۵۰ و ۵۱)

ب) بیماری عروق کرونر قلب (۰/۵) - ایسکمی قلب (۰/۲۵) - آنژین صدری (درد قلبی) (۰/۲۵)

بررسی دقیق تر:

الف) عضله (ماهیچه) قلب برای انجام وظایف مهم خود به ۱) اکسیژن و ۲) مواد غذایی کافی نیاز دارد که به وسیله دو شریان (سرخرگ) اصلی تغذیه کننده قلب به نام شریان های کرونر راست و چپ و رگ های خونی کوچک تری که از آن ها جدا شده و روی سطح قلب را می پوشانند، تأمین می شود.

ب) در بیماری عروق کرونر قلب، به دلیل رسوب تدریجی کلسترول و سایر چربی های موجود در خون و مواد دیگر در دیواره داخلی شریان های کرونر، رفته رفته دیواره داخلی سرخرگ ها کوچک و تنگ تر شده و جریان خون رسانی به بافت عضله قلب کم و یا حتی قطع می شود این حالت که مانع از خون رسانی کافی به عضله قلب می شود، عارضه ایسکمی قلب نام دارد، این وضعیت سبب ایجاد درد قلبی (آنژین صدری) خواهد شد.

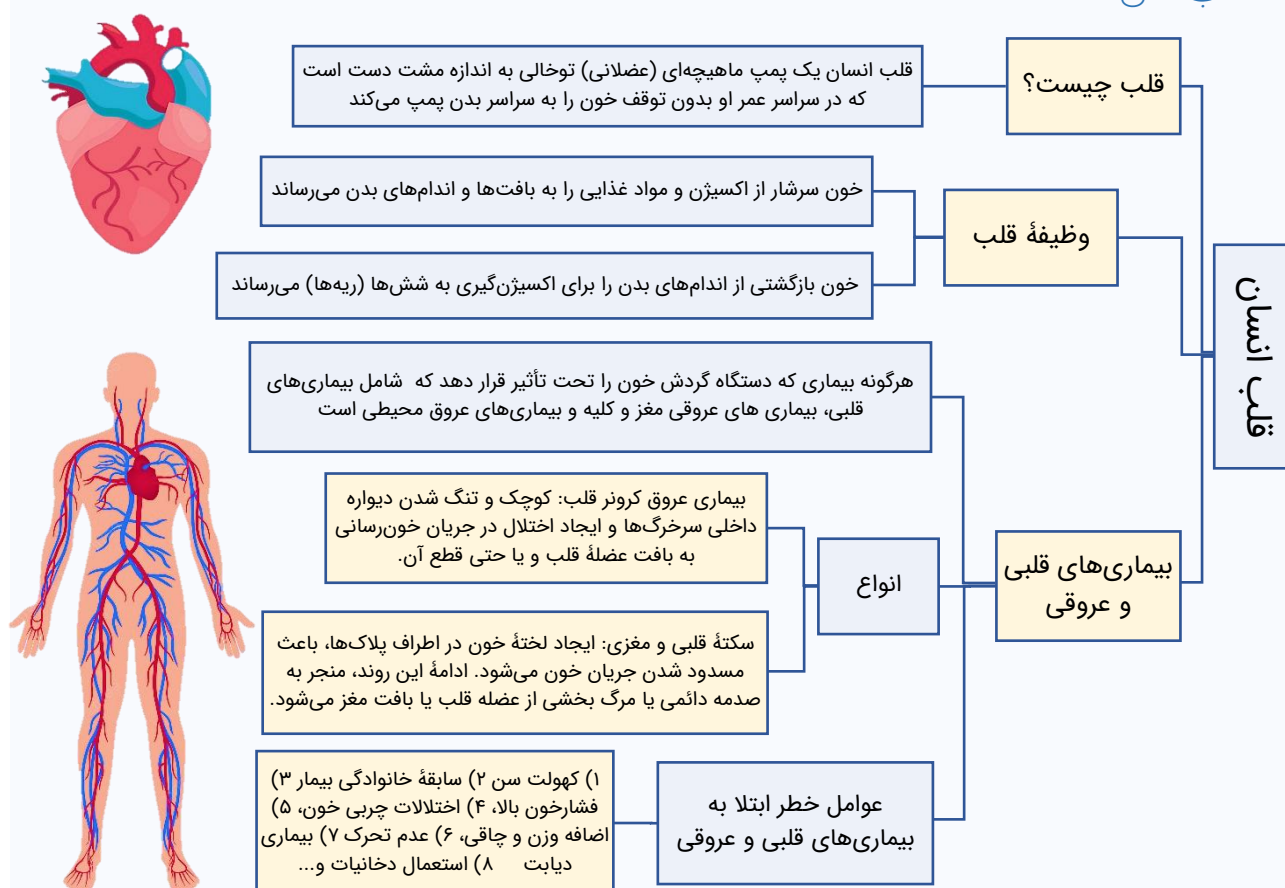
نکات طلایی:

- در بین عوامل خطر بیماری های قلبی - عروقی، فشارخون بالا و اختلالات چربی خون، از مهم ترین عوامل خطر هستند که باید به طور منظم از نظر پزشکی بررسی شوند.
- عوامل خطر بیماری های قلبی - عروقی:

- عواملی که احتمال ابتلا به بیماری را افزایش می دهند (مانند کهولت سن و سابقه خانوادگی بیمار) که اگرچه در اختیار ما نیستند ولی اطلاع از آن ها می تواند به پیشگیری و کنترل بیماری کمک کند.
- عواملی که قابل درمان و کنترل هستند و لازم است اقدامات مؤثر و به موقع در مورد آن ها انجام پذیرد (مانند فشارخون بالا، اضافه وزن، دیابت و استعمال دخانیات و...)

قلب انسان:

الف) مورد ۳ - سبک زندگی سالم (درس ۲ / صفحه ۱۲) (۰/۲۵)

ب) مورد ۴ - گواتر (درس ۳ / صفحه ۳۰) (۰/۲۵)

ج) مورد ۷ - فشارخون (درس ۶ / صفحه ۵۳ کتاب درسی) (۰/۲۵)

د) مورد ۲ - الگوی چاقی سبب (درس ۴ / صفحه ۳۴) (۰/۲۵)

راهنمای مصباح: نوشتن عین واژه یا عدد عبارت موجود در ستون «ب» در پاسخبرگ و در جلوی قسمت‌های مربوطه الزامی است.

بررسی دقیق‌تر:

الف) انتخاب‌های سالم، بر روی سلامت فرد تأثیرگذار هستند و تحت تأثیر عوامل مختلف قرار می‌گیرند. به عبارت دیگر، مردم اغلب با توجه به فرهنگ و هنجارهای اجتماعی و براساس شرایط اقتصادی خویش، همواره در زندگی خود دست به انتخاب می‌زنند.

ب) بد از انواع ریزمغذی‌های موردنیاز بدن انسان است که از طریق خوردن غذاهای دریایی و همچنین نمک غنی شده (نمک یددار) وارد بدن می‌شود. کمبود این ریزمغذی در بدن، موجب بروز بیماری گواتر در فرد می‌شود.

ج) فشارخون بالا یکی از شایع‌ترین بیماری‌های مزمن در جوامع امروزی است و برخی به عنوان قاتل خاموش از آن یاد می‌کنند، زیرا علامتی ندارد؛ ولی خوشبختانه فشارخون بالا به آسانی قابل تشخیص و معمولاً قابل درمان است.

د) اگر چربی‌های اضافی، بیشتر در ناحیه شکم متمرکز شده باشد، الگوی چاقی فرد شبیه به سبب است و به آن «الگوی سبب» می‌گویند.

این الگو در بین مردان شایع‌تر است. اگر چربی اضافی، بیشتر در ناحیه باسن و ران‌ها متمرکز شده باشد، الگوی چاقی شبیه گلابی است و آن را «الگوی گلابی» می‌گویند.

این الگو در بین زنان شایع‌تر است. چاقی با الگوی سبب (در مقایسه با الگوی گلابی) خطر ابتلا به بیماری‌های قلبی - عروقی را بیشتر افزایش می‌دهد.

عوامل مؤثر در انتخاب‌ها و رفتارهای افراد:

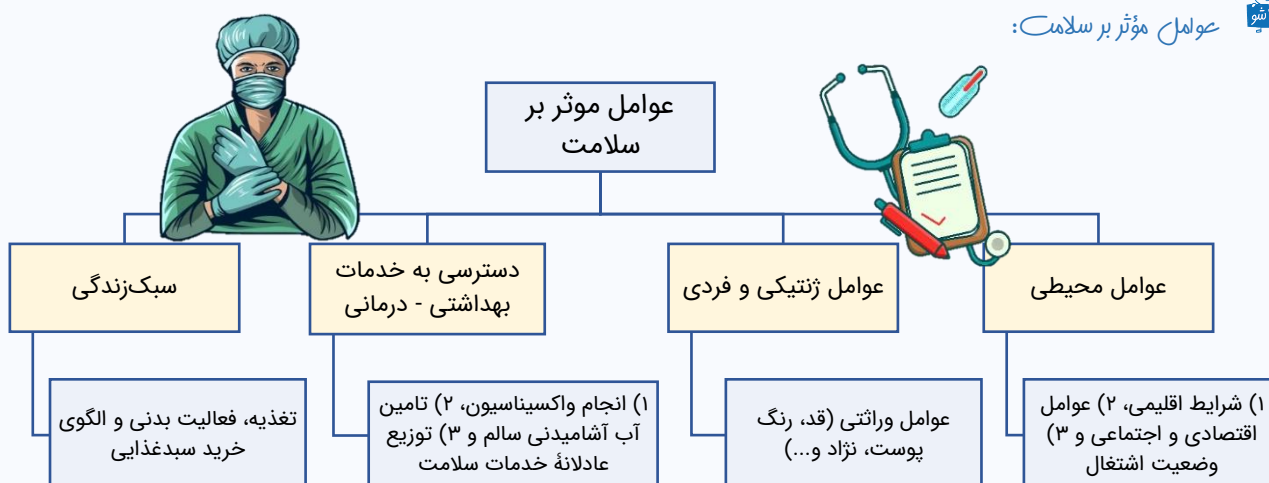

انتخاب‌ها و رفتارهای افراد، اساساً به نگرش‌ها، ارزش‌ها و باورهای فردی و جمعی، آداب و رسوم، الگوی مصرف، فرهنگ، وظایف و مسئولیت‌ها، نحوه استفاده از دانش و فناوری، ثروت، مقابله آگاهانه با خطرات تهدید کننده سلامت، نحوه رفتار با خود و دیگران و نحوه برخورد با مسائل و مشکلات زندگی بستگی دارند.

نکته طلایی:

- در بین عوامل مؤثر بر سلامت، سبک زندگی با سهم ۵۰٪، بیش‌ترین تأثیر را بر سلامت افراد دارد.
- اهمیت سبک‌زندگی، بیش‌تر از آن جهت است که با پیشگیری از بروز بیماری در فرد بر کیفیت زندگی او تأثیر می‌گذارد.
- به موازات رشد و تکامل بدن در دوران نوجوانی، نزدیک‌بینی نیز معمولاً تشدید می‌شود.

عوامل مؤثر بر سلامت:

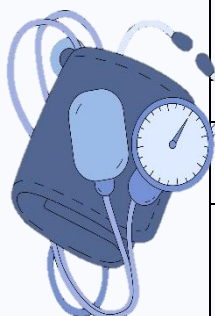

نقشه نهایی:

در سؤالات وصل کردنی که شامل مجموعه‌ای از توضیحات مربوط به یک واژه در یک ستون (ستون الف) و آن واژه در ستون دیگر (ستون ب) می‌باشد. معمولاً تعداد واژه‌های ارائه شده در ستون «ب» بیش‌تر از تعداد توضیحات ارائه شده در ستون «الف» است. بنابراین باید با دقت زیاد نسبت به انتخاب واژه موردنظر اقدام کنید زیرا در بیش‌تر موارد دو واژه نزدیکی زیادی با یکدیگر دارند.

دامنه فشارخون طبیعی:

برای اینکه خون در شریان‌های اعضای بدن جاری شود و مواد غذایی و اکسیژن را به اعضای مختلف بدن برساند نیاز به نیرویی دارد که خون را به گردش در آورد، این نیرو فشارخون نامیده می‌شود.	تعریف فشارخون
دامنه فشار خون طبیعی ۱۲۰/۸۰ است و به صورت یک عدد کسری نشان داده می‌شود.	فشار خون طبیعی
اگر مقدار فشار خون به کم‌تر از ۹۰/۶۰ برسد، فشار خون پایین محسوب می‌شود که گاهی نشانه‌ای از وضعیت تهدیدکننده زندگی است.	فشار خون پایین
۱۲۰ میلی‌متر جیوه، نشان دهنده فشار سیستولی (ماکزیمم) است که همزمان با پمپ خون به داخل شریان (سرخرگ) توسط قلبی ایجاد می‌شود و ۸۰ میلی‌متر جیوه، فشار دیاستولی (مینیمم) است که همزمان با استراحت قلب در میان دو ضربان آن وجود دارد.	تعریف مینیمم و ماکزیمم فشارخون

۲

مصصح شو:

الف) چاقی؛ عبارت است از، تجمع غیرطبیعی و بیش از اندازه توده چربی در بدن، به‌طوری که سلامت فرد را به خطر بیندازد. (۵/۰) (درس ۴ / صفحه ۳۴)
 ب) بیماری‌های غذازاد: بیماری‌های غذازاد یا بیماری‌های ناشی از خوردن غذا، بیماری‌هایی هستند که به عللی از جمله ۱) پایین بودن سطح بهداشت فردی و یا بهداشت محیط، ۲) عدم دسترسی به آب سالم، ۳) گسترش استفاده از غذاهای خیابانی و ۴) نبودن نظارت کامل بر تهیه و توزیع مواد غذایی و ... به وجود می‌آیند. (۱) (درس ۵ / صفحه ۴۵)
 ج) تاب‌آوری: مجموعه‌ای از ظرفیت‌های فردی و روانی که فرد به کمک آن‌ها می‌تواند در شرایط دشوار مقاومت کند و دچار آسیب‌دیدگی نشود. (۵/۰) (درس ۱۰ / صفحه ۱۱۶)

راهنمای مصصح: نیازی به ذکر کامل موارد اشاره شده نیست؛ مهم اشاره به کلیدواژه‌های اصلی و رساندن مفهوم درست است.

نکات طلایی:

عوارض حاصل از بیماری‌های غذازاد: عوارض بیش‌تر این بیماری‌ها شامل تهوع، اسهال و استفراغ است که متناسب با مقاومت بدن فرد مصرف‌کننده غذا، این علائم یا عوارض گاهی در مدت زمان چند ساعت تا چند روز ادامه می‌یابند.

تاثیر عوامل روانی بر چاقی:

- ۱- اختلالات روانی مانند افسردگی افراد را مستعد ابتدا به چاقی می‌کند.
- ۲- عوامل روانی سبب می‌شود که برخی افراد، در شرایطی مانند اضطراب، خشم و ناراحتی بیش از حد غذا بخورند.
- چاقی؛ عبارت است از، تجمع غیرطبیعی و بیش از اندازه توده چربی در بدن، به‌طوری که سلامت فرد را به خطر بیندازد.
- اگر چربی اضافی، بیش‌تر در ناحیه باسن و ران‌ها متمرکز شده باشد، الگوی چاقی شبیه گلابی است و به آن «الگوی گلابی» می‌گویند.
- وزن مطلوب، محدوده‌ای از مقدار وزن است که مرگ و میر کمتری در آن رخ می‌دهد و افراد از تندرستی مطلوبی برخوردار هستند.
- وزن مطلوب برای هر فرد بسته به سن، قد و جنس وی متفاوت است.
- عوارض جانبی کاهش سریع وزن (کاهش وزن خودسرانه و غیرعلمی):
- ۱- ریزش موها
- ۲- چین و چروک و شل شدن پوست صورت و بدن
- ۳- ضعف اعصاب
- ۴- افت فشار خون و ضعف و بی‌حالی
- ۵- پوسیدگی دندان‌ها
- ۶- بروز سنگ کیسه صفرا
- ۷- ورم و زخم معده
- ۸- یبوست
- ۹- و حتی افسردگی

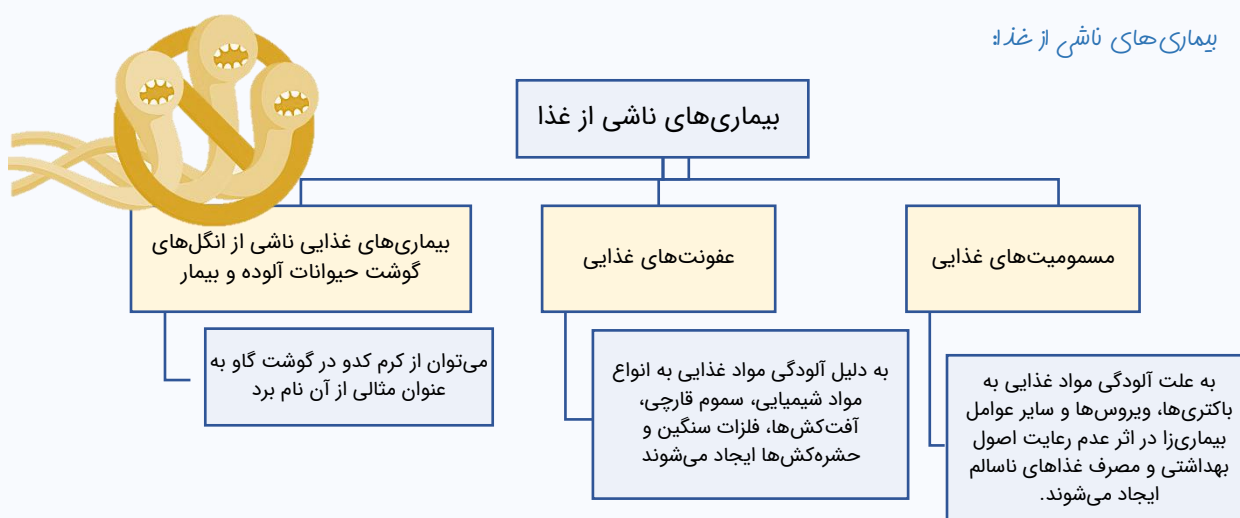
عوامل مؤثر در چاقی:

عامل ژنتیک	بروز چاقی در فرزندان و سایر نزدیکان چاق، حکایت از زمینه ژنتیکی چاقی در آن‌ها دارد
عامل محیطی	نحوه زندگی و به ویژه عادت‌های غذایی و میزان فعالیت‌های بدنی افراد، عامل مهمی در اضافه وزن و بروز چاقی محسوب می‌شود
عامل روانی	اختلالات روانی مانند افسردگی، افراد را مستعد ابتلا به چاقی می‌کند. به علاوه عوامل روانی سبب می‌شوند که برخی افراد در شرایطی مانند اضطراب، خشم و ناراحتی، بیش از اندازه غذا بخورند
بیماری‌های جسمی	برخی بیماری‌ها مانند کم‌کاری غده تیروئید و کوشینگ (اختلال در عملکرد غده‌های فوق کلیوی) موجب بروز چاقی در افراد می‌شوند
داروها	برخی داروها مانند کورتون موجب بروز چاقی در افراد می‌شوند

بیماری‌های ناشی از غذا:

نکات طلایی:

- عوامل مهمی که در فرایند شکل‌گیری شخصیت مطلوب و حفظ سلامت روانی نقش دارند:
  - عزت نفس
  - سرسختی
  - تاب‌آوری
- نداشتن عزت نفس ممکن است افراد را دچار اعتیادهای رفتاری مانند اعتیاد به اینترنت، اعتیاد به کار، اعتیاد به خرید و ... کند.
- تاب‌آوری شامل مجموعه‌ای از ظرفیت‌های فردی و روانی است که فرد به کمک آنها می‌تواند در شرایط دشوار مقاومت کند و دچار آسیب‌دیدگی نشود و حتی می‌تواند در شرایط مشکل‌آفرین یا بحرانی شخصیت خود را ارتقا بخشد.
- اضطراب، واژه‌ای است که عموماً در توصیف یک حالت خاص، که با احساسی از فشار درونی، ترس و هراس همراه است، به کار می‌رود.
- خشم احساسی است که به صورت بدنی و هیجانی ابراز می‌شود. این احساس واکنش طبیعی فرد نسبت به شرایطی است که او را دچار تهدید و یا ناکامی کرده است و در نوجوانان بیشتر در مواقعی همچون مورد تمسخر و تحقیر قرار گرفتن، منع شدن از کار مورد علاقه و ... بروز می‌کند.
- خشم اغلب با جلوه‌هایی از پرخاشگری مانند عصبانیت، خشونت، کینه‌ورزی، غضب، تنفر و ... همراه است.
- آثار مثبت خشم:
  - کمک به احقاق حق در روابط بین فردی، گروهی و اجتماعی (البته مشروط به اینکه آن را کنترل کنیم).

حفظ و ارتقای تاب آوری:

به کارگیری توصیه‌های زیر، به حفظ و ارتقای تاب آوری کمک می‌کند:

خوش‌بینی	توسعه دادن ارتباط با دیگران	داشتن عزت نفس	داشتن هدف در زندگی
داشتن انعطاف‌پذیری در برابر تغییرات زندگی	کسب مهارت‌های سالم برای مقابله با مشکلات	ایجاد دلبستگی‌های مثبت	
مراقبت از تغذیه و سلامت	تقویت مذهب و معنویت در خود		

نقشه نهایی:

در هنگام پاسخ‌گویی به سؤالات مربوط به تعریف مفاهیم و اصطلاحات علمی، نیاز به نوشتن تمام کلمه‌ها و واژه مانند متن کتاب نیست بلکه فقط باید به واژه‌ها و کلمه‌های کلیدی موجود در متن مربوط به تعریف آن مفهوم اشاره کنید و سایر کلمه‌های غیرکلیدی را می‌توانید براساس نگارش و انشای خودتان بنویسید.

مصحح شو:

الف) کبد (۰/۵)

ب) هپاتیت نوع B (۰/۲۵) و هپاتیت نوع C (۰/۲۵)

(درس ۷ / صفحه‌های ۷۰ و ۷۱)

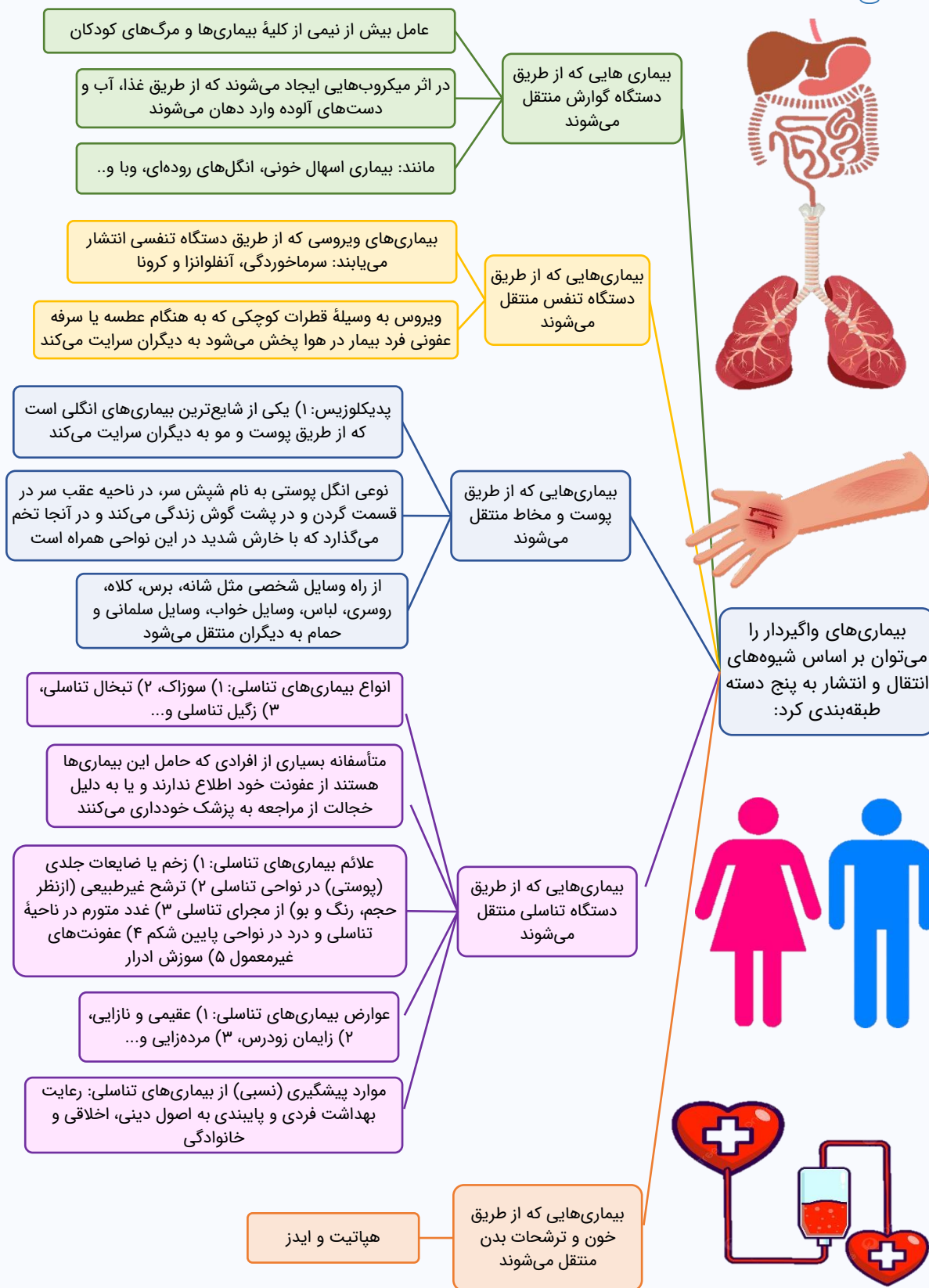
بررسی دقیق‌تر:

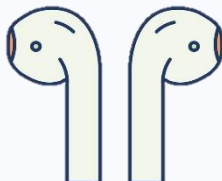
الف) گاهی به علل مختلف، از جمله آلودگی ناشی از ویروس، کبد التهاب پیدا می‌کند که این امر موجب وارد آمدن آسیب به کبد و مختل کردن فعالیت آن می‌شود. به این وضعیت بیماری هپاتیت گفته می‌شود.
ب) هپاتیت نوع C و B از شایع‌ترین نوع بیماری هپاتیت هستند.

نکته طلایی:

- در بیماری‌های واگیردار (مانند؛ هپاتیت، ایدز، پدیکلوزیس یا آلودگی به شپش سر، آنفلوانزا) بیماری از طریق ← یک عامل بیماری‌زا (ویروس، باکتری، قارچ و...) به فرد سالم انتقال می‌یابد.
- نگرانی و خطر این دسته از بیماری‌ها در آن است که می‌توانند ← باعث همه‌گیری شوند و تعداد زیادی از افراد جامعه را مبتلا کنند.

انواع بیماری‌های واگیردار:

<p>۰/۷۵</p>	<p>۸</p> <p>مصصح شو:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱- با وضعیت بدنی خنثی (طبیعی) کار کنید. ۲- برای انجام کار، روش‌هایی را به کار بگیرید که باعث صرف نیروی کمتر شود. ۳- وسایل را در محدوده دسترسی آسان قرار دهید. ۴- در ارتفاع مناسب کار کنید. ۵- حرکات اضافی انگشت‌ها، مچ دست و بازوها را در ضمن انجام کار کاهش دهید. ۶- انجام کارهای ایستا (استاتیک) با یک عضو را به حداقل برسانید. ۷- با اصلاح جزئی میز کار خود نقاط فشاری را که به شما آسیب می‌رساند به حداقل برسانید. ۸- فضای کافی را برای انجام کارها در نظر بگیرید. ۹- علاوه بر انجام روزانه، فعالیت‌های جسمانی، هنگام انجام کارهای طولانی مدت، از حرکات کششی مناسب برای رفع خستگی عضلات خود استفاده کنید. ۱۰- تلاش کنید تا حد امکان در محل کار و زندگی خود، یک محیط راحت و زیبا فراهم آورید. <p>(درس ۱۳ - صفحات ۱۶۶ تا ۱۷۱)</p> <p>(ذکر سه مورد کافی است، هر مورد ۰/۲۵)</p> <p>نکته طلایی:</p> <p>ارگونومی دارای اصولی است که با رعایت آن‌ها در تمام محیط‌ها از قبیل خانه، محیط کار و... می‌توان خطر ابتلا به ناهنجاری‌های اسکلتی - عضلانی را به حداقل رساند.</p>
<p>۱</p>	<p>۹</p> <p>مصصح شو:</p> <p>الف) انجام آزمایش شنوایی توسط شنوایی‌سنج (۰/۵)</p> <p>ب) ۱- مشکل در شنیدن و فهمیدن صحبت دیگران، به ویژه در مکان شلوغ و پر سروصدا.</p> <p>۲- نیاز به افزایش شدید صدای تلویزیون</p> <p>۳- درخواست‌های مکرر از دیگران برای تکرار آن‌چه که گفته‌اند.</p> <p>۴- ناتوانی در شنیدن صداهای بلند مانند صدای گریه بچه و یا صدای زنگ تلفن در یک اتاق دیگر.</p> <p>(ذکر دو مورد کافی است، هر مورد ۰/۲۵) (درس ۸ / صفحه ۸۷)</p> <p>قوانین استفاده از ابزارهای شنیداری و هدفون:</p> <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-left: 20px;"> <p>دستگاه‌های پخش‌کننده صوتی</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 40%;"> <p>قانون ۱: نصف میزان حداکثر</p> <p>اگر دامنه صدا از ۱ تا ۱۰ است، حداکثر صدا روی عدد ۵ تنظیم شود</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 40%;"> <p>قانون ۲: ۶۰ درصد، ۶۰ دقیقه</p> <p>استفاده از ابزارهای شنیداری با حداکثر ۶۰ درصد حد بالای آن، باید حداکثر روزی ۶۰ دقیقه باشد و هرچه شدت صدا بالاتر برود باید مدت زمان گوش کردن کمتر شود</p> </div> </div> </div> </div>

- ۱- بهتر است برای بارداری در سنین خیلی پایین یا بالا با پزشک مشورت شود.
  - ۲- بهتر است مادران پس از تولد فرزند، دو سال کامل کودک خود را شیر دهند و بارداری بعدی پس از شیردهی کامل صورت پذیرد، اما چنانچه در دوره شیردهی بارداری اتفاق بیفتد هیچ خطری مادر را تهدید نمی‌کند.
  - ۳- خانم‌ها از سه ماه قبل از حاملگی باید روزانه غذاهای سرشار از اسید فولیک مصرف کنند و در صورت داشتن کم خونی باید آن را درمان کنند.
  - ۴- به دلیل اینکه در دوران بارداری مواد غذایی مورد نیاز جنین از بدن مادر تأمین می‌شود، تغذیه مناسب و سرشار از کلسیم و ویتامین‌ها توصیه می‌شود.
  - ۵- همه خانم‌ها باید از نظر ایمنی نسبت به بیماری سرخجه آزمایش شوند. لازم است واکسن سرخجه برای زنانی که ایمنی نسبت به آن ندارند حتماً سه ماه قبل از بارداری تجویز شود. همچنین از تکرار هر ۱۰ سال یک بار واکسن کزاز و دیفتی (توأم) اطمینان حاصل شود.
- (ذکر یک مورد کافی است، ۰/۵)
- (درس ۹ / صفحه ۱۰۹ و ۱۱۰)

بیماری سرخجه:

- ♦ همه خانم‌ها باید از نظر ایمنی نسبت به بیماری سرخجه، مورد آزمایش قرار بگیرند.
- ♦ سرخجه، یک بیماری ویروسی واگیردار است که در صورت ابتلای مادر در دوران بارداری، عوارض خطرناک و غیرقابل برگشتی برای جنین در بر خواهد داشت.
- ♦ لازم است واکسن سرخجه برای زنانی که ایمنی نسبت به آن ندارند، سه ماه قبل از بارداری تجویز شود. همچنین از تکرار هر ۱۰ سال یک بار واکسن کزاز و دیفتی (توأم) اطمینان حاصل شود.

- الف) ۱- اصل بازداری (۰/۲۵)   ۲- اصل برون‌ریزی (۰/۲۵)   ۳- اصل جایگزین کردن خواسته‌ها (۰/۲۵)
- ب) اصل برون‌ریزی (۰/۲۵)   (درس ۱۰ / صفحه ۱۲۰)

نکته طلایی:

اضطراب، واژه‌ای است که عموماً در توصیف یک حالت خاص، که با احساسی از فشار درونی، ترس و هراس همراه است، به کار می‌رود.

علائم اضطراب:

(ج) نیکوتین (۰/۲۵)

(ب) سرطان لب (۰/۲۵)

(الف) نیکوتین (۰/۲۵)

(درس ۱۱ / صفحه ۱۳۰)

(د) مواد رادیواکتیو (یا پرتوزا) (۰/۲۵)

بررسی دقیق تر:

الف) نیکوتین سبب انقباض عروق داخل بینی و فلج شدن حرکات مژک‌های داخل مخاط بینی شده و در تشدید سینوزیت و التهاب نواحی گوش و حلق و بینی سهم بسزایی دارد. همچنین باعث افزایش بروز سکته قلبی و افزایش قند خون می‌شود.

ب) آرسنیک، نوعی گاز در سیگار است که از طریق ریه، کبد، کلیه‌ها و طحال جذب بدن شده و پس از دو هفته در پوست، مو و استخوان جایگزین می‌شود، همچنین در بروز سرطان لب نیز نقش دارد.

ج) نیکوتین سمی شدیداً کشنده و همان ماده اعتیادآور دخانیات است.

مضرترین مواد سمی موجود در موارد دخانی:

نام ماده	تأثیرات
نیکوتین	<ul style="list-style-type: none"> انقباض عروق داخل بینی و فلج شدن حرکات مژک‌های داخل مخاط بینی التهاب نواحی گوش و حلق و بینی باعث افزایش بروز سکته قلبی ماده اعتیادآور دخانیات
قطران (تار)	<ul style="list-style-type: none"> در ریه‌ها جمع شده و پوسته ضخیم قهوه‌ای رنگی تشکیل می‌دهد یکی از عوامل سرطان‌زا است
آرسنیک	<ul style="list-style-type: none"> نوعی گاز است که از طریق ریه، کبد، کلیه‌ها و طحال جذب بدن می‌شود پس از دو هفته در پوست، مو و استخوان جایگزین می‌شود در بروز سرطان لب نقش دارد
سیاندریک اسید (جوهر بادام تلخ)	<ul style="list-style-type: none"> هنگام استعمال دخانیات تبخیر شده و وارد ریه‌ها و سپس خون می‌شود و تنفس را مختل می‌کند
مواد رادیواکتیو (پرتوزا)	<ul style="list-style-type: none"> در ریه‌ها جمع شده و وارد خون می‌شود و از آنجا به سایر اعضای حساس بدن می‌رسد. این تشعشعات از عوامل اصلی ایجاد سرطان بوده و بر روی ریه، چشم، خون و پوست عوارض جبران ناپذیری باقی می‌گذارند
آمونیاک	<ul style="list-style-type: none"> یکی از عوامل مهم در ایجاد تحریک و تخریب بافت‌ها به ویژه ریه است
کربورهای هیدروژن	<ul style="list-style-type: none"> پس از جذب وارد خون و سراسر بدن شده و خطر ابتلا به سرطان را در تمام بافت‌های بدن به ویژه مجاری تنفسی تشدید می‌کند

مضرات سیگار: ۲۰ شو

وضعیت مصرف	پر مصرف‌ترین انواع مواد دخانی در سراسر جهان است و متأسفانه آمار افراد سیگاری به خصوص در بین نوجوانان همچنان رو به افزایش است.
تأثیرات بر روی بدن	مواد سمی و سرطان‌زای موجود در دود سیگار و قلیان دارای انواع زیادی از مواد شیمیایی است که اثرات زیان بار شدید بر روی اندام‌های مختلف بدن دارند.
تعداد مواد سمی و سرطان‌زا	سوختن سیگار بیش از ۷۰۰۰ ماده سمی و ۷۰ ماده سرطان‌زا تولید می‌کند.
مضرترین مواد سمی موجود در سیگار	(۱) نیکوتین، (۲) قطران (تار)، (۳) آرسنیک، (۴) سیاندریک اسید (جوهر بادام تلخ)، (۵) مواد رادیواکتیو (پرتوزا)، (۶) آمونیاک، (۷) کربورهای هیدروژن

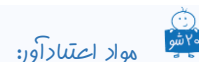
الف) محرک‌ها (۰/۵) ب) سیستم عصبی (۰/۵) و سایر دستگاه‌های بدن تأثیر می‌گذارد (درس ۱۲ / صفحه ۱۴۴)

راهنمای مصحح: در قسمت «ب» تنها ذکر سیستم عصبی به عنوان جواب کافی بوده و نمره کامل به دانش آموز تعلق می‌گیرد.

نکته طلایی:

- ♦ وابستگی روانی گاهی وسوسه‌ای شدید برای مصرف مواد تلقی می‌شود.
- ♦ احساسات خوشایند و لذت بخشی که مصرف مواد ایجاد می‌کند، ممکن است فرد را بارها تحریک و به اشتباه این گونه القا کند که مصرف مواد می‌تواند باعث کاهش استرس‌ها و اضطراب‌های او شود.
- ♦ عدم مصرف باعث بروز علائمی همچون: لرز، گرفتگی عضلانی، تب، تهوع و استفراغ می‌شود به طوری که فرد معتاد برای رهایی از این مشکلات مجبور است دوباره مواد مصرف کند.

الف) حالتی که در آن کمترین فشار و تنش به سیستم اسکلتی - عضلانی وارد می‌شود (۰/۵)

ب) ۱- کم‌درد ۲- ناراحتی‌های اسکلتی - عضلانی

(درس ۱۳ / صفحه ۱۵۸)

(ذکر یک مورد کافی است، ۰/۲۵)

راهنمای مصحح: در قسمت «الف» تنها ذکر عبارت «حالتی که در آن کمترین فشار و تنش به سیستم اسکلتی - عضلانی وارد می‌شود» کافی بوده و نمره کامل به دانش آموز تعلق می‌گیرد.

نکته طلایی:

وضعیت بدنی به زبان ساده، عبارت است از ← فرم و حالتی که بدن فرد در طول انجام کار به خود می‌گیرد (نحوه قرارگرفتن قسمت‌های مختلف بدن، شامل سر، تنه و اندام‌ها در فضا).

	<div data-bbox="1372 174 1420 235" data-label="Image"> </div> <div data-bbox="1147 188 1356 239" data-label="Section-Header"> <h3>اصول دهگانه ارگونومی:</h3> </div> <div data-bbox="180 217 549 421" data-label="Image"> </div> <div data-bbox="180 445 320 703" data-label="Image"> </div> <div data-bbox="316 244 1426 685" data-label="List-Group"> <ul style="list-style-type: none"> ❖ اصل اول ← با وضعیت بدنی خنثی (طبیعی) کار کنید. ❖ اصل دوم ← برای انجام کار، روش‌هایی را به کار بگیرید که موجب صرف نیروی کمتر شود. ❖ اصل سوم ← وسایل را در محدوده دسترسی آسان قرار بدهید. ❖ اصل چهارم ← در ارتفاع مناسب کار کنید. ❖ اصل پنجم ← حرکات اضافی انگشت‌ها، مچ دست و بازوها را در ضمن انجام دادن کار کاهش بدهید. ❖ اصل ششم ← انجام کارهای ایستا (استاتیک) با استفاده از یک عضو بدن، مانند کار با دریل بر روی سقف را به حداقل برسانید. ❖ اصل هفتم ← با اصلاح جزئی میز کار خود، نقاط فشاری را که به شما آسیب می‌رسانند، به حداقل برسانید. ❖ اصل هشتم ← فضای کافی را برای انجام کارها در نظر بگیرید. ❖ اصل نهم ← علاوه بر انجام روزانه فعالیت‌های جسمانی، در هنگام انجام کارهای طولانی مدت، از حرکات کششی مناسب برای رفع خستگی عضلات خود استفاده کنید. ❖ اصل دهم ← تلاش کنید که تا حد امکان در محل کار و زندگی خود، یک محیط راحت و زیبا فراهم نمایید. </div>
<p>۱</p>	<div data-bbox="1356 728 1420 795" data-label="Image"> </div> <div data-bbox="1230 754 1350 792" data-label="Section-Header"> <h3>مصاح شو:</h3> </div> <div data-bbox="349 795 1426 1014" data-label="List-Group"> <ol style="list-style-type: none"> ۱- نفس کشیدن به سختی ۲- تحریک چشم‌ها، پوست، گلو و مجرای تنفسی ۳- تغییر رنگ پوست ۴- سردرد و تاری دید ۵- سرگیجه و عدم تعادل و فقدان هماهنگی میان اعضای بدن ۶- دردهای شکمی (ذکر چهار مورد کافی است، هر مورد (۰/۲۵)) (درس ۱۴ / صفحه ۱۷۵) <p>راهنمای مصاح: صرف ارائه کلیدواژه‌ها کافی بوده و نمره کامل به دانش‌آموز تعلق می‌گیرد.</p> </div> <div data-bbox="1323 1025 1430 1064" data-label="Section-Header"> <h3>نکته طلایی:</h3> </div> <div data-bbox="148 1066 1426 1135" data-label="Text"> <p>مسمومیت شیمیایی: مسمومیت واکنشی شیمیایی و خطرناک است که در پی ورود ماده‌ای از جمله ← داروها، شوینده‌های خانگی، واکس، لاک‌پاک‌کن، ضدیخ، حشره‌کش، مرگ موش، قرص برنج و ... در بدن انسان رخ می‌دهد.</p> </div> <div data-bbox="1372 1142 1420 1202" data-label="Image"> </div> <div data-bbox="919 1162 1356 1211" data-label="Section-Header"> <h3>روش‌های کاهش خطرات کار با مواد شیمیایی:</h3> </div> <div data-bbox="424 1162 1294 1514" data-label="Diagram"> <div style="display: flex; flex-direction: row-reverse;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px;"> استفاده مناسب و به کارگیری روش‌های ایمن </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px;"> استفاده از وسایل حفاظت فردی </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px;"> استفاده از حداقل مواد شیمیایی مورد نیاز </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px;"> جایگزین نمودن مواد شیمیایی کم خطرتر </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin: 5px; text-align: center;"> روش‌های کاهش خطرات کار با مواد شیمیایی </div> </div> </div>

۰/۷۵	<p>۱۶</p> <p>مصصح شو:</p> <p>الف) سطح «۱»: قبل از وقوع حادثه (۰/۲۵) ج) سطح «۳»: پس از وقوع حادثه (۰/۲۵)</p> <p>پیشگیری از حوادث:</p> <p>ب) سطح «۲»: زمان وقوع حادثه (۰/۲۵) (درس ۱۴ / صفحه ۱۷۲)</p>
۰/۷۵	<p>۱۷</p> <p>مصصح شو:</p> <p>الف) شکل ۱ (۰/۲۵) ج) هرم مواد غذایی (۰/۲۵)</p> <p>بررسی دقیق تر:</p> <p>الف) شکل شماره «۲» به بیماری «کم خونی» اشاره دارد. ب) شکل شماره «۱» به مواد غذایی دارای «ید» اشاره دارد. ج) شکل به هرم مواد غذایی اشاره دارد.</p>
۱/۵	<p>۱۸</p> <p>مصصح شو:</p> <p>۱- گزینه «ب» (۰/۲۵) (درس ۱) ۳- گزینه «د» (۰/۲۵) (درس ۱۱) ۵- گزینه «ج» (۰/۲۵) (درس ۱۲)</p> <p>بررسی دقیق تر:</p> <p>۱- سلامت جسمانی آسان تر از سایر ابعاد آن قابل مشاهده است. این بُعد از سلامت، بیانگر عملکرد درست بخش های مختلف بدن و هماهنگی آن ها باهم است. ۲- محصولات بدون دود و ابزار آلات نوپدید مصرف نیکوتین همچون سیگارهای الکترونیکی؛ با ادعای بی خطر بودن و به منظور به دام انداختن نوجوانان و جوانان توسط صنایع دخانی به بازارهای مصرف آمده است. این محصولات، برای سلامتی مضر و خطرناک هستند. ۳- در اثر استفاده مشترک از قلیان بیماری های منتقله از طریق دهان و دستان فرد آلوده، سلامت افراد دیگر را تهدید می کند. از جمله این آلودگی ها می توان به اگزما، دست، انتقال عفونت هایی از قبیل بیماری های دهانی، سل، ویروس تبخال و هلیکوباکتری (عامل زخم معده). ۵- افراد مصرف کننده برای اینکه رفتار غلط خود را توجیه کنند سعی می کنند دوستان خود را وادار به همراهی نمایند. فرد سالم از ترس اینکه از جمع دوستان طرد شود، نمی تواند در مقابل اصرار دوستان مقاومت نماید و به پیشنهاد آن ها پاسخ مثبت می دهد.</p> <p>نکته طلایی:</p> <p>بخارات حاصل از سیگارهای الکترونیکی حاوی انواع مواد شیمیایی، سرطانزا و سمی است که می تواند موجب بروز سرطان های ریه، دهان، مری، لوزالمعده، بیماری های لثه، پوسیدگی دندان و ریزش دندان ها در فرد شود و اثرات منفی بر روی قلب به جا گذارد.</p>

نکته طلایی:

- محققان اعلام کرده‌اند که ۹۰ درصد افرادی که اعتیاد به مواد دخی دارند، از سنین زیر ۱۸ سال شروع به استعمال این مواد کرده‌اند.
- افراد معتاد به مواد مخدر اظهار داشته‌اند که اعتیاد خود را با سیگار شروع کرده‌اند.

سلامت جسمانی:

نکات طلایی:

- بهترین راه برای خاموش کردن آتش سوزی خشک ← سرد کردن آتش است.
- بهترین سردکننده آتش ← آب است.
- برای خاموش کردن آتش سوزی ناشی از مایعات، هرگز نباید از آب استفاده شود.
- ظروف مشتعل را نباید حرکت داد بلکه باید شعله را با نمک و یا کپسول اطفای حریق خفه کرد.
- برای خاموش کردن آتش سوزی ناشی از برق (وسایل برقی)، بهترین وسیله ← استفاده از گاز دی‌اکسیدکربن است.
- برای خاموش کردن آتش سوزی ناشی از گاز (قابل اشتعال)، مانند لوله یا کپسول گاز ← باید منبع گاز را قطع کرده و با بستن در و پنجره‌ها از شعله‌ور شدن آتش جلوگیری کنید.

آتش سوزی:

انواع گوناگون آتش سوزی، مواد قابل اشتعال در هر آتش سوزی و روش خاموش کردن آن:

نوع آتش سوزی	مواد قابل اشتعال	بهترین روش خاموش کردن آتش
آتش سوزی خشک	فرآورده‌های چوبی، پنبه‌ای، پشمی، لاستیک، انواع علوفه و حبوبات	سرد کردن آتش با استفاده از آب
آتش سوزی مایعات قابل اشتعال	بنزین، نفت، گازوئیل، نفت سیاه، روغن‌ها، الکل و ...	قطع اکسیژن با استفاده از پودر و کف کربن دی‌اکسید، شن و ماسه، پتوی خیس و ...
آتش سوزی ناشی از برق	سوختن ژنراتورها، کابل‌های برق، رادیو، تلویزیون، کامپیوتر و ...	استفاده از گاز کربن دی‌اکسید
آتش سوزی ناشی از گازهای قابل اشتعال	لوله یا کپسول گاز	قطع کردن منبع گاز و جلوگیری از شعله‌ور شدن آتش از طریق بستن درها و پنجره‌ها و در نهایت تماس با آتش‌نشانی

نقشه نهایی:

سؤالات چهارگزینه‌ای، بخشی از سؤالات امتحان نهایی (تشریحی) درس سلامت و بهداشت را به خود اختصاص می‌دهند. این نوع سؤالات به صورت مفهومی و با رعایت نکات ریز در طراحی سؤال ارائه می‌شوند و به همین دلیل در هنگام پاسخ‌گویی به آن‌ها باید دقت بیشتری داشته باشید.

بخش ویژه (مطالعه آزاد)

تو این بخش یه سری از مباحث کتاب رو خلاصه کردیم برات که برای مرور خیلی وقتت گرفته نشه

نکات طلایی:

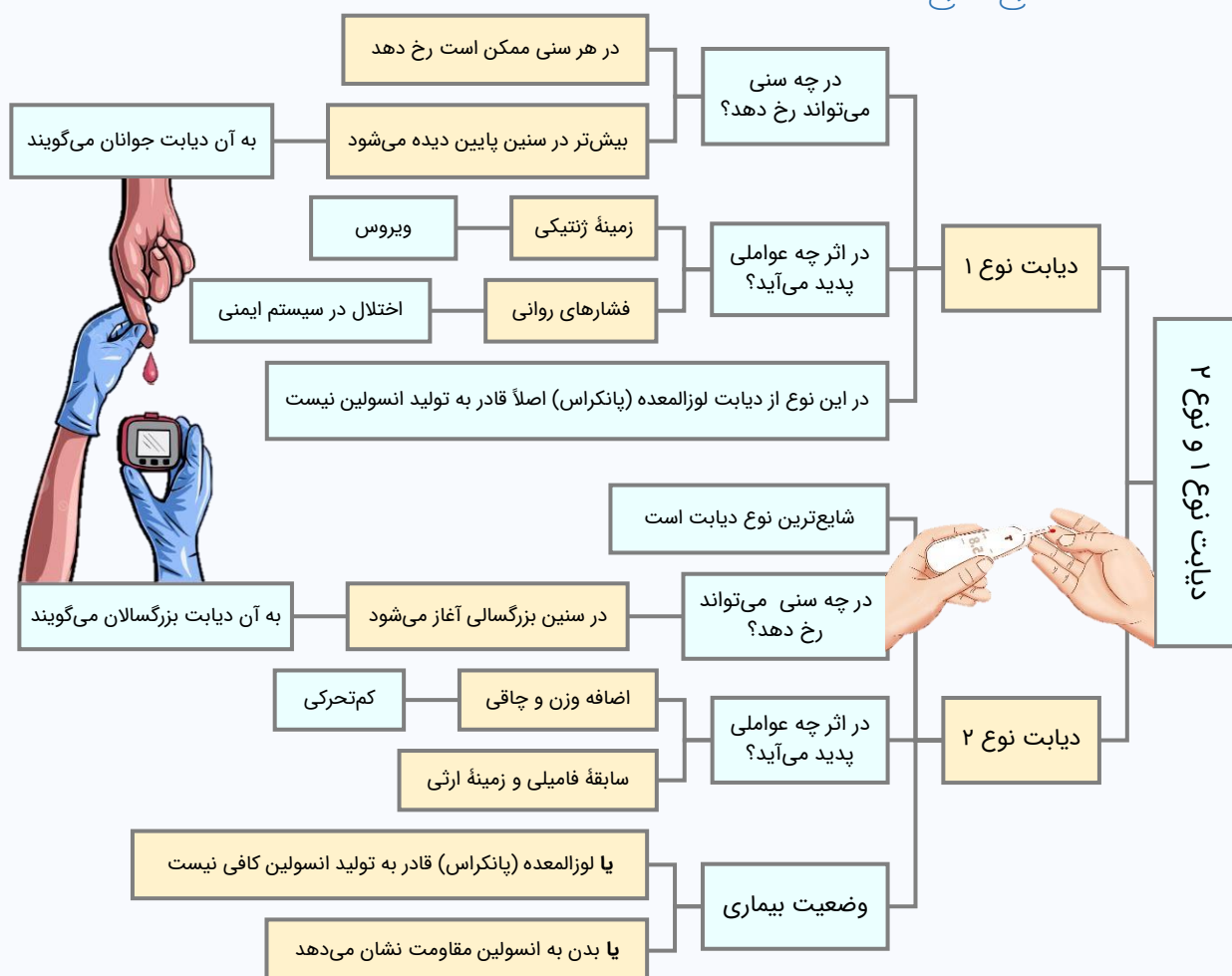
آثار زیان آور مشروبات الکلی:

- ♦ الکل می‌تواند در بدن هر فرد تاثیر منفی متفاوتی بگذارد.
- ♦ افراد در اثر مصرف مشروبات الکلی دچار پیامدهای آبی و بلندمدت خواهند شد.
- ♦ یکی از بارزترین آثار فوری مصرف الکل، اختلال در سیستم اعصاب مرکزی است.
- ♦ یکی از آثار بلندمدت مصرف مشروبات الکلی، بیماری‌های کبدی است.
- ♦ الکل عملکردهای سیستم اعصاب مرکزی را تحت تاثیر قرار داده و آثار خود را به صورت‌های زیر نشان می‌دهد:

- ۱- عدم تعادل در حرکت
- ۲- اختلال در تکلم
- ۳- کاهش تعداد تنفس
- ۴- اهش ضربان قلب
- ۵- کاهش فشار خون

تفاوت دیابت نوع ۱ و نوع ۲:

نکات طلایی:

- ♦ منظور از عزت نفس ← احساس ارزشمند بودن است.
- ♦ خود آگاهی به انسان کمک می‌کند دریابد به دلیل انسان بودن، ارزشمند و محترم است.
- ♦ احساس خود ارزشمندی درونی، همان عزت نفس و کرامت انسانی است که می‌تواند مانند سپری قوی در مقابل آسیب‌های روانی و اجتماعی از فرد دفاع کند.

خود مراقبتی:

- خودمراقبتی گام اول در حفظ سلامت خویش است.
- خودمراقبتی، شامل اعمال اکتسابی، آگاهانه و هدفدار است که فرد برای خود، فرزندان و دیگر اعضای خانواده انجام می‌دهد تا همگی تندرست بمانند.
- خود مراقبتی دارای انواع زیر است:

۱- جسمی   ۲- روانی - عاطفی   ۳- اجتماعی   ۴- معنوی

نکته طلایی:

- دیابت معمولاً در مراحل ابتدایی بدون علامت است اما کم کم با بالا رفتن قند خون، علائم آن آشکار می‌شوند.
- بالا بودن قند خون نشانه اصلی بیماری دیابت است.
- HIV یا همان سندرم نقص ایمنی اکتسابی ← ویروسی است که با ورود به بدن و ماندگار شدن در آن، در نهایت باعث ایجاد بیماری ایدز در انسان می‌شود.
- HIV، یک بیماری عفونی قابل کنترل و درمان است که اغلب مردم آن را به نام ایدز می‌شناسند.

انواع چربی‌های خون:

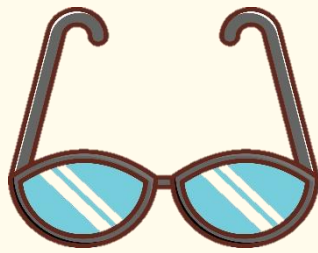

نکته طلایی:

- در بیماری‌های واگیردار (مانند؛ هپاتیت، ایدز، پدیکلوزیس یا آلودگی به شپش سر، آنفلوانزا) بیماری از طریق ← یک عامل بیماری‌زا (ویروس، باکتری، قارچ و...) به فرد سالم انتقال می‌یابد.
- نگرانی و خطر این دسته از بیماری‌ها در آن است که می‌توانند ← باعث همه‌گیری شوند و تعداد زیادی از افراد جامعه را مبتلا کنند.

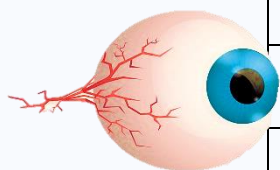

نکات طلایی:

- چشم برخی افراد، ممکن است هم آستیگمات باشد و هم نزدیک بین یا دور بین.
- عیوب انکساری چشم را می توان با استفاده از عینک، لنز طبی، جراحی و اشعه لیزر اصلاح کرد.
- عینک ها و لنزهای طبی موجب می شوند که تصاویر به شکل مطلوبی روی شبکیه بیفتند و حدت بینایی به حالت طبیعی برگردد و دید فرد اصلاح شود. از آن جا که لنزهای طبی روی قرنیه چشم قرار می گیرند، نظافت و نگهداری مطلوب آن ها برای پیشگیری از عفونت چشم ضرورت دارد.

سایر عیوب چشم:

دوربینی	در دوربینی، اشیای دور به طور واضح و اشیای نزدیک تار دیده می شوند. کره چشم افراد دوربین معمولاً کوچک تر از اندازه طبیعی آن است.
آستیگماتیسم	در آستیگماتیسم، شکل غیرعادی قرینه چشم موجب تاری دید می شود. آستیگماتیسم، هم بر دید دور و هم بر دید نزدیک تأثیر می گذارد.
پیرچشمی	پیرچشمی یکی دیگر از عیوب انکساری چشم است که به دلیل سخت شدن پوسته عدسی چشم به وقوع می پیوندد و از سنین میانسالی شروع می شود.

نکته طلایی:

- پروتئین اضافی در بدن (۱) تبدیل به انرژی می شود یا (۲) به شکل چربی در بدن ذخیره می گردد.
- افسردگی احساس ناخوشایندی است که برای مدت زمانی طولانی تداوم می یابد و همراه با تنهایی و غمگینی است.
- الکل عملکردهای سیستم اعصاب مرکزی را تحت تأثیر قرار داده و آثار خود را به صورت های زیر نشان می دهد:
- ۱- عدم تعادل در حرکت
- ۲- اختلال در تکلم
- ۳- کاهش تعداد تنفس
- ۴- کاهش ضربان قلب
- ۵- کاهش فشارخون
- چربی های اضافی به شکل بافت چربی در بدن ذخیره می شوند و گاهی اعضای داخلی بدن، مثلاً قلب را احاطه می کنند.
- مواردی که بدن برای آن ها نیاز به چربی دارد:

- ۱- حفظ گرما
- ۲- ذخیره سازی و مصرف ویتامین های محلول در چربی (ویتامین های A، D، E و K)
- ۳- ساخت سلول های مغزی
- ۴- ساخت بافت های عصبی

- انرژی مورد نیاز برای انجام فعالیت های حیاتی بدن و فعالیت های روزمره زندگی از طریق مصرف مواد غذایی تأمین می شود.
- بر اساس قانون تعادل انرژی، تنظیم وزن و بر خورداری از وزن مطلوب به دو عامل تغذیه و فعالیت بدنی بستگی دارد.
- اصولی که افراد دارای اضافه وزن باید رعایت کنند:
- ✓ اصل اول: پیروی از یک برنامه پیوسته و پایدار برای کاهش وزن
- ✓ اصل دوم: افراط نکردن در کاهش وزن. باید دانست که حداکثر کاهش وزن مجاز در طول یک هفته ۵۰۰ تا ۷۰۰ گرم معادل ۲ تا ۳ کیلوگرم در ماه است، زیرا کاهش وزن با سرعت بیش تر از این، ممکن است پایدار نباشد و فرد با کمبود تغذیه ای و عوارض ناشی از آن مواجه گردد.